

Isten szabad kegyelme

Időpont: 1968. szeptember 1. Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnap

Helyszín: Győr, Öregtemplom

Alapige: Róm 9,15–16

Mert Mózesnek ezt mondja: Könyörülök azon, akin könyörülök, és kegyelmezek annak, akinek kegyelmezek. Annakokáért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.

Minden eseménynek két oldala van. Egy nyilvánvaló és egy titkos. A nyilvánvaló oldala az, amit érzékszerveinkkel érzéklni tudunk, a másik oldala a történet lelki háttere, indító oka, célja, értelme és magyarázata. Ez az esemény titka. Spekulálhatunk fölötte, visszakövetkeztethetünk reá, de azért mindig bizonytalanságban maradunk hacsak az esemény szerzője fel nem tárja előttünk a titkot. Így van ez minden emberi eseménynél, s még inkább így van akkor, mikor Isten cselekszik.

Abban az igében, amit most felolvastam, Isten fellebbenti a titok fátylát az üdvösség lelki hátteréről. Megmondja, hogy üdvösségünk mögött nem emberi erőlködés van, hanem Isten szabad kegyelme. Nehéz ezt az igét elfogadni az üdvösséget megszerezni akaró ember számára, de nincs más megoldás. Üdvösségünk mögött Isten szabad kegyelme van. Nem én mondom ezt, nem is az egyház, hanem a Biblia mondja, és benne maga Isten mondja. Egészen személyesen kell néznom ezt a kérdést, úgy, ahogyan Pál apostol nézte azokban a fejezetekben, amelyeknek összefüggésébe tartozik a felolvasott ige is. Minden azon fordul meg az üdvösség kérdésében, hogy kapok-e kegyelmet, vagy nem.

Igénkben azt mondja az apostol, hogy nem azé, aki akarja, az üdvösség. Isten nem üdvözít ugyan minket akaratumk ellenére, nem igaz le bennünket, hanem úgy bánik velünk, mint emberrel. Isten igazít meg minket, de mi ellenállhatunk neki. Ő csak a mi hozzájárulásunkkal – majdnem azt mondhatnám, az ember engedelmével – üdvözíthet. Akaratunk tehát nem eszközlője üdvösségünknek, még csak nem is társszerzője Isten mellett, hanem Isten üdvözítő kegyelmének a csatornája. Ezért mozgósítja Isten üdvözítő munkájában az ember akaratát a megtérésre hívó szózáttal. Ezért bánkódik Isten, ha az ember üdvözülő akarata nem találkozik az ő üdvözítő akaratával. Annyira szíven üti Istent az ember ellenkező magatartása, hogy Mt 29,37 történeti tanúsága szerint sírva fakad a megátalkodott és megkeményedett szívű Jeruzsálem fölött. Az ember akarata tehát ellenállhat Isten mindenható akaratának. El is zárkozhat Isten kegyelme elől, s fel is tárulhat előtte. Az ember elzárkozása a hitetlenség, feltárlása pedig a hit megtartása. Az emberi akarat elegendő Isten ellen, de nem elegendő a Sátán ellen. Isten szelíden rábeszél, a Sátán ellenben rántör, és leigáz bennünket. Nem harcolt még igazán a bűn ellen, nem akarta még igazán üdvösségét megszerezni az az ember, aki ezt a fájdalmas tényt önmagán még nem tapasztalta, és meg nem siratta.

Igaza van Istennek az igében, mint ahogy mindig igaza van az igének, és nem az embernek. Isten azt mondja, hogy nem azé, aki akarja, de nem is azé, aki fut, ... Az akarás az elmélet, a futás a gyakorlat az üdvösség dolgában. Az akarás a futás lelki háttere, a futás pedig nem egyéb,

mint apró lépésekben megvalósuló akarat. Az akarat futás nélkül ábrándozás, lelki álmodozás. Céltalan és rendszertelen erőlködés. A kettő együtt azonban nagy dolgok születésének Isten igéjében megjelölt útja.

Az akaratról valamikor egy magyar költő azt írta, hogy igen nagy dolog, mert előbb-utóbb diadalt arat. Ez azonban csak költői látás, mert az üdvösségben, a világ legfontosabb dolgában ez nem áll meg. Nem azé az üdvösség, aki akarja, s nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené – így van megírva.

Az ember kárhozatnál egyebet nem érdemel, éppen ezért a bűnnek más megoldása nincs, csak a kegyelem. Ha meg vannak bocsátva bűneim, s kegyelmet kapok, minden rendben van, ha nem kapok kegyelmet, akkor minden igyekezetem hiábavaló, tökéletesen elvesztem. Mikor ezt a bibliai kijelentést a maga mélységes igazságában nem felfogja, csak megsejti az ember, akkor világossá válik előtte, hogy az a tény, hogy kegyelmet kapok-e Istentől, az egyedül Isten akaratán fordul meg. Ő pedig azt mondotta: „*Könyörülök azon, akin könyörülök.*” Vagyis Isten akaratára szuverén. Senki, az érdekelt ember sem befolyásolja. A kegyelem kérdését Isten az ő felségjogai közé sorolja. A kegyelem kérdésébe nem enged beleszólást az embernek. A kegyelmet nem lehet megvásárolni. Isten olyan gazdag, hogy neki semmit sem lehet ajándékba adni. Isten az emberi részről megajándékozhatatlan. Mindenemet, amim van, Istentől kaptam. De ha volna is mit adni, Isten akkor is megvesztegethetetlen. A kegyelmet nem lehet kiérdemelni, de a bűnt sem lehet levezekelni.

Isten kegyelme szabad kegyelem. Nem én mondom, maga az Úr mondja, hogy azon könyörül, akin akar, s nem azon, aki megérdemli, mert senki sem érdemli. A kegyelmet kikényszeríteni sem lehet, mert a kegyelem szabad kegyelem. Könyörül, akin akar. Ez a tanítás Istentől nagyon kemény és rettenetes, de a Biblia ilyennek jelenti ki, s ő nem lesz mássá azért, mert én rettenetesnek tartom őt. Minden és mindenki ki van szolgáltatva neki. Könyörül azon, akin akar!

De a szabad kegyelmen való emberi felháborodás erkölcsi értékét nagyon leszállítja az, hogy a lelki háttér nem az Isten igazságáért való küzdelem, hanem az ember nyomorult irigysége. Látszólag azt követeljük, hogy Isten legyen igazságos, s megbotránkozunk, ha nem az. Pedig épp ez a bajunk, hogy igazságosan bánik velünk. Mikor nem bocsátja meg bűneinket, csak azt adja, amit megérdemlünk, a kárhozatot! Ha én az ő magatartását igazságtalanná bélyegzem, az még nem változtatja meg őt. Nem az a bajunk, hogy ő nem igazságos, hanem kegyelmes Isten, hanem az a bajunk, hogy a kegyelme másfelé mutatkozik meg, mint amerre mi szeretnénk irányítani. Nem kifogásoljuk, ha kegyelme előnyeit mi élvezzük, de felháborodunk, ha hátrányunk lesz belőle. Pedig itt is igaz az, amit az Úr ott mond azoknak, akik kifogásolták cselekedeteit: A te szemed azért gonosz, mert én jó vagyok?!

Mindezek után az a nagy kérdés, hogy akar-e Isten nekem kegyelmezni. Erre én kötelezni őt nem tudom. Kegyelmet és ítéletét teljesen önkéntes szabadsággal határozza meg. Ő a szabad kegyelem szabad Ura. Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön. Így írja meg Pál 2Tim 2,4-ben. Eszerint ő mindenkinek meg akar kegyelmezni. Hogy mennyire akarja, mutatja, hogy egyetlen Fiát is hajlandó volt értem feláldozni. A legnagyobb áldozattól sem riadt vissza. Nem a megszámlálhatatlan angyal-sokaságból áldozott fel egyet, hanem Fiát áldozta fel, akiből csak egy van! A kereszt Isten szabad kegyelmének legnagyobb bizonyítéka. A kegyelemben mindig Isten a kezdeményező. Kegyelme nem következménye az ember magatartásának, hanem megelőzi az ember magatartását. Isten kegyelme élénk jövő, minket megelőző csodálatos

szeretet. Ezért lehet a kereszttől reménykedni a kegyelemben. A kereszttől előtt nem volt joga és oka az embernek reménykedni, a kereszttől azonban nincs joga az embernek kétségbe esni. A kereszttől nem riasztó rémhír a kegyelem szabadságáról szóló bibliai üzenet, hanem örömhír. Ezért tanácsolja Luther a bűnei miatt felháborodott és kétségbeesett embernek: Menekülj Krisztus seibe, s add meg magad a kegyelemre!

Nem azért igazítja meg Isten, mert megtértél, hanem Krisztusért neked adja halála gyümölcseit. Tégy vallást előtte bűneidről! Hű és igaz Isten ő, hogy megbocsásson, és megtisztítson minden hamisságtól. Olyan ember írta ezt, aki ennek igazságát saját magán tapasztalta meg.

Nehéz és sokszor elvont elméleti igazságnak tűnik fel a mai igeszakasz. De nagyon jó, hogy kijelölte igehirdetésre ezt egyházunk. Nekünk hirdetni kell az igét nemcsak alkalmas és alkalmatlan időben, hanem aszerint, ahogyan azt Isten nekünk adja. A mai vasárnap ezt a kemény igét adta nekünk. Kemény beszéd ez akkor nekünk mikor mi akarunk üdvözülni, de legyen ez az ige nagyon igaz nekünk, mikor minket Isten akar üdvözíteni.

Vallást teszünk előtte bűneinkről, és hisszük, hogy ez az ige azért íródott meg, mert arra a hitre Isten biztat fel bennünket, akiről meg van írva: Hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket, és megtisztítson minden hamisságtól!

Lehet, hogy neked ez az ige nagyon nehéz, elvont. El fog jönni az idő, amikor ez a leggyakorlatibb kérdés lesz számodra: Miképpen nyerhetem el én Isten kegyelmét? Boldog ember az, aki Lutherral együtt felelhet erre a kérdésre így: Jézus Krisztus, az én Megváltóm által!

Ámen.